

СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ "ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ"

Осінь 1989 року змусила багатьох переосмислити період "холодної війни". Революції у Східній Європі, нове обличчя міжнародних відносин показали, що у світовому устрої відбулися серйозні якісні зміни. Можна, звичайно, сперечатися, було це кінцем "холодної війни" чи чимось іншим, але в будь-якому випадку ці зрушення вразили увесь науковий світ.

Із розпадом Радянського Союзу закінчилася епоха біполярності в міжнародних відносинах, - розпочалась епоха однополюсного, монодержавного світу. Сполучені Штати стали світовим гегемоном, сьогодні, саме вони диктують глобальну міжнародну діяльність. США домоглися великих переваг, але за іронією долі сила США стала предметом усіх сьогоднішніх їхніх бід.

Кінець "холодної війни" створив велику спокусу для Сполучених Штатів перебудувати світ за американським зразком і подобою. Після закінчення "холодної війни" Сполучені Штати залишилися єдиною наддержавою, яка володіє можливістю втручання у міжнародні відносини у будь-якій частині земної кулі. Але чи насправді це так? Адже США опинилися в ситуації, в якій дуже важко одноосібно вирішувати і диктувати міжнародну глобальну діяльність.

Сьогодні, Сполучені Штати досягли більшої переваги, ніж десять років тому, але за іронією долі її сила не є зосередженою. А тому можливість скористатися наданою їй силою, аби змінити зовнішність усього світу, насправді зменшилась.

Перемога США у "холодній війні" зробила ще більш неможливим втілення вільсонівської мрії про всезагальну колективну безпеку. У XXI ст. Сполученим Штатам як і іншим націям доведеться навчитися вибирати між жорстокою необхідністю, гнучкістю вибору та незмінними принципами міжнародних відносин.

Чому винагородою за перемогу США у "холодній війні" не стало непорушне Європейське партнерство? Розбіжності між США і Європою ставлять під сумнів існування Організації Північно-Атлантичного пакту. Європа, сьогодні, вже не бажає бути знаряддям у руках Сполучених Штатів, вона прагне сама вирішувати і впливати на міжнародну політику. НАТО залишається головним елементом, що організаційно пов'язує Америку і Європу. Хоча за останні роки цей союз стає все більш проамериканським.

Устрій, що виник після закінчення "холодної війни", ставить перед Атлантичним союзом необхідність вирішення трьох проблем: 1) відносини в середині самого союзу; 2) відносини атлантичних націй з колишніми сателітами Радянського Союзу у Східній Європі; 3) відносини держав-спадкоємців Радянського Союзу, особливо Російської Федерації з північноатлантичними націями і Східною Європою. Поки що від вирішення цих питань відвертаються, однак рано чи пізно їх доведеться вирішувати.

Після закінчення "холодної війни", Сполучені Штати нездатні ані панувати над світом, ані відгородитися від світу, вони опинилися у становищі одночасно всемогутніх і дуже вразливих. Світове лідерство, що належить США, не включає в себе привілею робити вигляд ніби Америка робить люб'язність іншим націям, вступаючи з ними в різноманітні союзи, чи володіє необмеженими можливостями нав'язувати свою волю іншим.

Події 11 вересня 2001 року ознаменували початок нового стану в міжнародних відносинах. А тому та виключність, що надихала американську зовнішню політику і давала США силу вистояти у "холодній війні" сьогодні вже не допоможе. Цю силу Сполученим Штатам XXI ст. доведеться застосувати набагато обережніше - феномен глобалізації у багатопольосному світі навряд чи працюватиме.

Втілення американських ідеалів у сучасному світі проходитиме шляхом теплячого і поступового накопичення успіху в окремих країнах. Головним на цьому шляху буде не наблизитися до тої межі, коли "холодна війна" знову стане неминучою. Адже, якщо країна, йдучи до світового панування,

вважає, що вона йде на подвиг, то це означає, що вона до цього панування не готова.

Американські цілі, що були закладені ще Вудро Вільсоном: мир, стабільність, прогрес і свобода для всього людства – повинні будуть досягатися у процесі розвитку міжнародних відносин, якому немає кінця.